

Posudek vedoucího diplomové práce - akademický rok 2015/2016

Autor: Bc. Monika Kabešová **Forma studia:** denní **Obor:** učitelství pro střední školy – dějepis – základy společenských věd (Mgr. navazující studium)

Název práce: Mechanismus a realizace voleb do národních výborů v Pardubickém kraji z hlediska činnosti KNV (1954 a 1957)

Vedoucí DP: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph. D.

Oponent DP: Prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Bc. Monika Kabešová zůstala v magisterské závěrečné práci věrná tématu voleb do národních výborů v padesátých letech. Zatímco v obhájené bakalářské práci se zabývala volbami v Pardubicích, tentokrát se rozhodla analyzovat volby do národních výborů v rámci celého Pardubického kraje, existujícího v letech 1949–1960. Mechanismus voleb, tzn. jejich organizační, kádrovou a agitační přípravu přibližuje v plném rozsahu, hlavním předmětem zájmu jsou však volby členů KNV, vrcholného politickosprávního orgánu kraje. Autorka vycházela v práci ze studia archiválií ve fondech KNV a KV KSČ Pardubického kraje uložených v SOA Zámorsk, ze Sbírků zákonů (seznámit se s dobovou legislativou zaměřenou ke konání obou voleb bylo nezbytností) a dále z relevantní odborné literatury.

Diplomová práce Moniky Kabešové přesahuje obvyklý doporučený rozsah, když obsahuje celkem 148 s. + přílohy. Skládá se z úvodu, tří dále vnitřně členěných kapitol a závěru. Kapitoly jsou členěny tematicky, přičemž v druhé nejobsáhlejší kapitole je využit také chronologický princip. Práce je doplněna vedle seznamu pramenů a literatury několika dalšími seznamy – a sice seznamem zkratk, grafů, tabulek, schémat a příloh. Seznam pramenů a literatury nedopatřením vypadl v obsahu diplomové práce.

Ve stručném úvodu autorka přibližuje zkoumané téma, poté se zabývá představením literatury a pramenů. Z odborné literatury jsou uvedeny hlavně tituly, které mají přímý vztah k tematice diplomové práce. Literatura k problematice voleb je však podstatně rozsáhlejší, než jenom vzpomínatá syntéza o dějinách české státní a veřejné správy. Opravdu není jedinou knihou k tematice působení NV. Namátkou vzpomenu některé práce K. Schelleho, P. Matese a V. Čecháka. A starší studie A. Roubíce, publikovaná v letech normalizace ve sborníku SOA Opava, se zaměřuje na činnost KNV Olomouc z 50. let. Využité knihy a studie jsou dotčeny stručně, jejich bibliografický záznam se standardní citací chybí. Pokud jde o prostudované archivní prameny, lze autorku za rozsah prostudovaných písemností pochválit. Jejich plné informační bohatství odhaluje podkapitola v poslední kapitole práce. Bylo by vhodné, kdyby již v úvodu bylo na tento důkladný rozbor pramenů upozorněno. M. Kabešová také odůvodňuje, proč do výzkumu nezahrnula další pramenové fondy a dobový tisk. Zdůvodnění lze akceptovat, přesto se domnívám, že by bylo zajímavé vědět, jaká byla v případě voleb do KNV reflexe tisku, jaký byl rozsah novinových informací o této části voleb, jejich přípravě, organizaci, průběhu i hodnocení včetně toho, jak je podáván vztah KNV a KV KSČ. Dále autorka zmiňuje obsah práce a vysvětluje přístup, který pro rozbor zvolené tematiky použila.

První kapitola je věnována zřízení krajů, vymezením jejich území a vzniku KNV jako nového orgánu středního článku regionální státní správy. V druhé, nejobsáhlejší kapitole diplomantka rozebírá dvojí volby do národních výborů v 50. letech. Postupuje systematicky procesem přípravy volební kampaně od vydání příslušných zákonů přes ustavení krajské

volební komise a volebních obvodů, zřízení agitačních středisek, vznik dalších komisí nezbytných pro logistické zajištění, mechanismus výběru a schvalování kandidátů Národní fronty, sestavení volebních seznamů, představení kandidátů na volebních schůzích, volební den, volební výsledky ve volbách do KNV až po ustavení nového KNV a jeho rady a hodnocení voleb i odměny za účast na jejich organizaci. Přinesla také poznání mechanismu rozhodování o jednotlivých částech volební kampaně na úrovni kraje a jejích řídicích složek. Využití stejné obsahové struktury při rozboru voleb pak umožňuje provést porovnání obou voleb, k němuž přistoupila ve třetí kapitole. Poukázala v ní na rozdíly i shody, porovnála důkladně také prameny a připravila tak půdu pro další komparace. Pro další výzkum dějin východních Čech v poválečném období by pochopitelně bylo potřebné provést takový výzkum na území sousedního Hradeckého kraje s následným porovnáním.

Všechny kapitoly jsou vybaveny bohatým poznámkovým aparátem, soustředěným na důkladné určení studovaných pramenů, což výrazně oceňuji vzhledem ke zkušenostem s vágními odkazy na prameny vyskytujícími se v jiných diplomových a bakalářských pracích. Právě takovýto postup umožňuje následně rychlejší studium; nikdy nelze vyloučit, že se najde další badatel, který bude usilovat rozšířit závěry našeho výzkumu a v tom případě velmi uvítá takovéto přesné určení studovaného dokumentu. Jen bych doporučoval neopakovat některé záznamy v plném rozsahu. Na rozdíl od pozitivního efektu přesné citace dokumentu působí stále opakování takové informace zcela opačně. Markantní to je u odkazů na autorčinu bakalářskou práci, která je vždy citována – a zbytečně – v plném rozsahu, obdobně to je u odkazů na studie kolegy Hradeckého.

Poměrně stručný závěr nejprve připomíná obsah práce i význam komparace obou voleb, ale dále podstatné závěry z výzkumu již neprezentuje. Soustřeďuje se hlavně na možnosti dalšího výzkumu problematiky, při němž by bylo možné využít studia písemností krajské organizace Národní fronty, krajských výborů masových organizací, tisku a také dílčí tematiky doplňovacích voleb až po rok 1960. Problematika mechanismu a realizace voleb by se pak podle autorky mohla stát součástí hlubší analýzy fungování „malých“ KNV v 50. letech. Porovnávat bylo jistě vhodné i průběh volebních kampaní v Pardubickém kraji s Ústeckým krajem, jak se diplomantka zmiňuje (a jistě by to bylo možné již i v této diplomové práci).

Práce je vybavena celou řadou tabulek, grafů a schémat, které přinášejí mnoho informací, s nimiž je možné do budoucna dále pracovat. V některých tabulkách mohly být údaje doplněny o procentuální vyjádření, od věci by nebylo také některé údaje obsažené v tabulkách více vyhodnotit a u rozdílných lokálních charakteristik se pokusit odhadnout případné historické důvody takového stavu. Tabulky č. 33 a 34 by měly být lépe vysvětleny, zmínka o ÚNV je podle mého názoru nepřipadná.

U diplomové práce oceňuji, že se v ní nevyskytla věcná pochybení, jen zmínka o Průšově opakovaném předsednictví KNV žádala bližší vysvětlení. Stylisticky nelze práci vytknout nic. K drobným pochybení patří snad jen občasné zvýšené používání čárek, oddělovacích částí vět. V seznamu zkratk chybí některé zkratky použité v práci (JDTO, KSSD), zkratky VSS (Vysoká stranická škola ÚV KSČ) a SPB (Svaz protifašistických bojovníků) jsou nesprávně vysvětleny. Běžně se používá ve vysvětlení také malých písmen, nejde-li o název organizace.

Ve shrnutí – magisterská práce Bc. Moniky Kabešové přináší řadu relevantních historických faktů o procesu voleb do národních výborů v Pardubickém kraji v 50. letech. Je to výsledek systematické analýzy dvou volebních kampaní z let 1954 a 1957 a jejich následné komparace. Autorka tak výrazně posunula poznání této tematiky a vytvořila si dobrou nástupní pozici pro její další výzkum v širších, ať již východočeských nebo celostátních rozměrech. Bylo by velmi vhodné základní závěry práce publikovat, nejlépe asi na osnově komparační kapitoly, ovšem rozšířené o konkrétní poznatky z obou kampaní s určením shod a rozdílů a v porovnání s Hradeckého závěry o situaci v Ústeckém kraji.

S potěšením mohu konstatovat, že diplomantka zvládla – přes některé z připomínek – na vysoké úrovni nároky kladené na závěrečnou práci v magisterském navazujícím studijním programu učitelství pro střední školy, obor dějepis – základy společenských věd, a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm....

V Křižánkách 14. srpna 2017

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.